

YEREL-AŞIRI MÜŞTEREKLER // SUSAN BUCK-MORSS İLE BİR TARTIŞMA TOPLANTISI

31 Ekim 2013, Albert Long Hall - Boğaziçi Üniversitesi Bebek Kampüsü

OTURUMLAR

13.30-15.00 AKIŞLAR VE SINIRLAR: KÜRESEL, ULUSAL, BÖLGESEL

'Buldozer' neoliberalleşmeyi anlamak: AKP ve ötesinin yan etkileri

Prof. Dr. Mine Eder, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi

Egemenlik

Prof. Dr. Mahmut Mutman, Kültürel İncelemeler, İstanbul Şehir Üniversitesi

'Sanki yaşam yok olmuştu...' Kürtlerin köylerine dönüşü

Prof. Dr. Şemsa Özar, Ekonomi Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi

Günümüzde, küresel ekonomik kriz devam etmesine rağmen, ekonomik değerler (mallar ve fonlar) ulusal sınırları aşan akışını kesintisiz bir şekilde sürdürmekte. Küresel finans pazarlarının birleşik ağı, dünya üzerinde beklenmedik ve birbirinden farklı ölçeklerde etkiler üretmekte. Örneğin ABD Merkez Bankasının uzun vadeli genişlemeyi öngören para politikası (2008 Çöküşünden hem önce hem de sonra), "yükselen piyasalar" olarak bilinen bazı ulus-devletlerin egemenliklerini güçlendirmeleri ve pekiştirmeleri için oldukça elverişli koşullar sağladı. Son on yılda, kendisi de "yükselen bir piyasa" olan Türkiye, değerler akışını başarılı denebilecek bir şekilde sürdürerek, hem ulusal hem de bölgesel ölçekte egemenliğini pekiştirdi. Fakat bu başarı hikayesinin arka yüzünde sürekli bir çift haneli genç işsizliği oranı, orta sınıfın ve işçi sınıfının giderek artan borçlanma hali ve kadına yönelik yükselen bir toplumsal şiddet ortamı görünüyor; öte yandan Kürtlerin bölgede 4 ulus-devlet ve belki daha da fazlası arasında dağıtılmasından, zorunlu göç ile metropollere akarak işgücü piyasasını beslemelerine kadar farklı boyutlara sahip Kürtler üzerindeki baskı meselesi sürerken, sermayenin birikim ve mülküzleştirme süreçlerinden kaynaklanan ekolojik yıkım ve kentsel yerinden edilmelerin yol açtığı toplumsal çatışkılar giderek artıyor.

Bu karmaşık resim karşısında, hem gerçek hem de mecazi anlamında akış ve sınır kavramlarını yeniden ele almak gerekiyor; sadece değerlerin değil bedenlerin de akışı, sadece ulus-devletleri çevreleyen sınırlar değil, uluslar içindeki bölgeleri, kentler içindeki semtleri, semtler içindeki mahalleleri birbirinden ayıran sınırlar. Farklı işgücü pazarları, farklı sınıf statüleri arasında gidip gelen, kimisi aşağı kimisi de yukarı doğru hareket eden, toplumsal cinsiyetle, hiyerarşik ırk kodlarıyla belirlenmiş, sessizleştirilmiş bedenler.

15.15-16.45 DEMOKRASİYİ YENİDEN ÇAĞIRMAK: SEÇİMLERİN ÖTESİNDE KİTLESEL SİYASET

İktidarın kabul etmediği boşluk: Türkiye'de demokrasi arzusunun popülist önlenişi

Dr. Ceren Özselçuk, Sosyoloji Bölümü, Boğaziçi Üniversitesi

Suriye'de savaş koşullarında özyönetim inşası

Dr. Seda Altuğ, Atatürk ve Modern Türkiye Tarihi Enstitüsü, Boğaziçi Üniversitesi

Rakip dindarlıklar: İslamcılığın içinde İslam'ı aramak

Ayşe Çavdar, Araştırmacı-Gazeteci, Express Dergisi ve Viadrina Avrupa Üniversitesi

Tunus'tan Tahrir'e, oradan İspanya'da Plaza del Sol meydanına Akdeniz havzasında yaşanan devrimci ayaklanmaların hepsinde, ister askeri gücün desteklediği diktatörlüklere, ister neoliberal kemer sıkma

politikalarının uzman-destekli rejimlere karşı olsun, özgürlük ve demokrasi talebi dile getirilmekteydi. Occupy (İşgal Et) hareketinin farklı cisimlenişlerinden en son Gezi Parkı ayarlanmasına kadar tüm bu ayaklanmaları, verilen selamlarında gösterdiği üzere, 2011 yılında başlayan devrimci ayaklanmaların ardıl şokları olarak görebiliriz. Bu toplumsal ayaklanmaların her biri aşırı-belirlenmiş birer özgün vaka olmanın yanısıra, yatay politika yöntemlerini hayata geçirme ve otoriter rejimlerin ekonomik, siyasi ve kültürel veçhelerine karşı demokrasinin derinleştirilmesini talep etme özelliklerinde ortaklaşıyorlar. Özellikle de bu ayaklanmalar, hayata geçiriliş şekilleriyle, -hareketin temel amacı özgür ve adil bir seçim sistemini talep etmek ya da kendini seçimlerde bir temsil odağı olarak konumlandırmak olduğu hallerde bile- seçimlere dayalı siyasetin mevcut ve sınırlı katılım kanalları tarafından kapsanamayacak yeni bir popüler, katılımcı ve yatay politikayı dile getiriyor ve uygulamaya sokuyor.

Petrol ekonomilerin çıkar ağlarına dayanan bilindik jeopolitik çözümler ve artık miadı dolmuş, kültürelci dinler-arası rekabet anlatıları bağlamın belli boyutların hala az çok açıklıyor olabilir. Ancak asıl açıklanması gereken ve Ortadoğu'nun içinden geçtiği bu çalkantılı dönemde yeni olanın ne olduğunu anlamlandırmamıza yardım edecek olan bu henüz yeni doğmuş popüler siyaset biçimlerinin, onları çerçeveleyen kurumsal yapıların (diktatörlükten kapitalist demokrasiye kadar uzanan bir yelpazedeki) farklılıklarına rağmen, tüm Akdeniz havzasında zamandaş bir şekilde edimleniyor olmasıdır. Bu bağlamda, her ne kadar Türkiye'de egemen söylem kendisini içeride ve bölgede Osmanlı'yı yeniden canlandırma arzusunda olan neoliberal bir kalkınmacılık üzerinde tasavvur ediyor olsa bile, yakın dönemdeki gelişmeler bu coğrafyada iç ve dış sınırları sorgulayan, yeniden düşünen ve kimi zaman anlamsızlaştıran farklı siyasi imgelemlerin de var olduğunu gösteriyor.

17.15-18.45 YEREL-AŞIRI MÜŞTEREKLER VE KÜRESEL KALABALIK

Prof. Susan Buck-Morss, Lisans-üstü Merkezi, New York Şehir Üniversitesi

KONUŞMACILAR

Seda Altuğ lisans eğitimini Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi bölümünde, lisans-üstü eğitimini ise aynı üniversitenin ATA Enstitüsünde tamamladı. Lisans-üstü tezi Fransız Mandası altındaki İskenderun Sancağı'ndaki popüler ulusalcılıklar üzerineydi. Utrecht Üniversitesi, Doğu Araştırmaları Bölümü'ndeki doktorasını 2011 yılında tamamladı. Tez konusu Fransız Mandası sırasında Suriye'deki tarikatçılıkların tarihsel antropolojik incelemesiydi. Son dönemde, Osmanlı'nın reform döneminde devlet-toplum ve halklar arasındaki ilişkilerin değişimi ve 19. yüzyıl ortalarında Diyarbakır ve Batman'ın kırsal kesimlerindeki kırsal kapitalizmin yükselişi konuları üzerine çalışmaktadır. Bu çalışmada, bölgedeki farklı etnik-dinsel grupların kendi içlerinde ve aralarında artan şiddeti ele alırken odağına toprak meselesini yerleştirmektedir. Halihazırda Boğaziçi Üniversitesi ATA Enstitüsünde ders vermektedir. Akademik ilgi alanları halklar arasındaki ilişkiler, modern Ortadoğu tarihi, imparatorluk ve ekonomi politikasıdır.

Susan Buck-Morss New York Şehir Üniversitesi, Lisansüstü Çalışmalar Merkezi'nde siyaset felsefesi alanında Seçkin Profesör unvanına sahiptir ve Küreselleşme ve Sosyal Değişim Komitesi üyesidir. Buck-Morss ayrıca geçmiş yıllarda dersler verdiği ve araştırmalar yürüttüğü Cornell Üniversitesi'nde de siyaset bilimi alanında Emeritus Profesör unvanına sahiptir. Sanat tarihi, mimarlık, karşılaştırmalı edebiyat, kültürel çalışmalar, Alman araştırmaları, felsefe, tarih ve görsel kültür alanlarında disiplinlerarası çalışmalar yürütmektedir. Hâlihazırda tarih felsefesi üzerine yazmaktadır: *Modernite Kozmolojisinin Tarihi. Hegel, Haiti ve Evrensel Tarih* (2012), *Görmenin Diyalektiği: Walter Benjamin ve Pasajlar Projesi* (2010) ve *Rüya Alemi ve Felaket* (2004) adlı kitapları Metis Yayınları, *Küresel bir Karşı Kültür* (2007) adlı çalışması da Versus Yayınları tarafından yayınlanmıştır.

Ayşe Çavdar Ankara Üniversitesi Gazetecilik bölümünden mezun oldu ve Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümünde lisans-üstü eğitimini tamamladı. *Yeni Yüzyıl, Nokta, Ülke, Atlas, İstanbul, Express* ve *Bir+Bir* gibi günlük ve süreli yayınlarda gazeteci olarak çalıştı ve Kadir Has Üniversitesi'nde misafir öğretim görevlisi olarak gazetecilik ve halkla ilişkiler dersleri verdi. 2010 yılında Nilüfer Göle ile yaptığı geniş röportaj *Mahrem'in Göçü* ismiyle kitaplaştırıldı. Pelin Tan ile birlikte *Müstesna Şehrin İstisna Hali* başlıklı kitabın editörlüğünü yaptı.

Mine Eder Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü profesörüdür. Doktorasını Virginia Üniversitesi'nde tamamladı ve burada geç endüstrileşmenin ekonomi politiği üzerine uzmanlaştı. Başta bölgecilik, halkçılık ve refah devleti reformları olmak üzere Türkiye'nin ekonomi politiğinin farklı boyutları üzerine yoğunlaşan çalışmalar kaleme aldı. Son dönemde birbiriyle ilişkili iki konu üzerinde çalışmaktadır: İstanbul'da marjinalleşme/ ayrışma süreçleri ve göçmen kadın işçilerin savunmasız yaşam koşulları. Hâlihazırda Türkiye'de kadın göçü konulu bir kitap taslağı üzerinde çalışmaktadır. Mine Eder ayrıca 2006-2007 ve 2009-2010 yıllarında Yale Üniversitesi'nde konuk profesör olarak çalışmıştır.

Mahmut Mutman İstanbul Şehir Üniversitesi'nde Sinema ve Televizyon bölümünde kültür kuramı, medya ve kültürel incelemeler alanlarında dersler vermekte ve Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans programının yürütücülüğünü yapmaktadır. *Politics of Writing Islam: Voicing Difference (İslam Üzerine Yazmanın Siyaseti: Farklılığı Dile Getirmek)* (2014 yılında Bloomsbury/Continuum tarafından yayımlanacak) isimli kitabın yazarıdır ve oryantalizm, milliyetçilik, postmodernizm, sinema ve medya üzerine birçok makalesi *Cultural Critique, Postmodern Culture, New Formations, Rethinking Marxism, Anthropological Theory, Radical Philosophy, Third Text* ve *Parallax* gibi uluslararası yayınlarda yer almıştır.

Şemsa Özar 1978 yılında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümünden, lisans-üstü dereceyle mezun oldu. Devlet İstatistik Enstitüsü (1978-1980) ve Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası'nda (1980-1983) çalıştıktan sonra eğitimine devam etmek üzere Viyana/Avusturya'daki Yüksek Öğrenim ve Bilimsel Araştırmalar Enstitüsü'ne gitti. 1990 yılında Viyana Wirtshaftsuniversitaet'dan doktora derecesiyle mezun oldu. 1990 yılından bu yana Boğaziçi Üniversitesi'nde özellikle ekonomik ilerleme ve toplumsal cinsiyet üzerine dersler vermektedir. Araştırma ve yazıları emeğin toplumsal cinsiyet boyutu, sosyal politikalar, zorunlu göç, kayıt dışı emek ve mikro ve küçük işletmeler üzerine yoğunlaşmıştır. Handan Çağlayan ve Ayşe Tepe Doğan ile birlikte kaleme aldığı ve yakın dönemde yayınlanan *Ne Değişti? Kürt Kadınların Zorunlu Göç Deneyimi* adlı kitabı Türkiye'de Kürt göçünün toplumsal cinsiyet boyutunu ele almaktadır. Feminist aktivisttir ve ücretli ve ücretsiz işlerde kadınlara uygulanan ayrımcılıklarla mücadele eden 24 STK'nın oluşturduğu Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi'nin kurucu üyesidir. Aynı zamanda, Kürt meselesinin sosyal, ekonomik ve politik sorunlarıyla ilgili araştırmalar yürüten ve bunların sonuçlarını yaygınlaştıran DİSA'nın da (Diyarbakır Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Enstitüsü) kurucu üyesidir.

Ceren Özselçuk Boğaziçi Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde yardımcı doçenttir. Yürüttüğü araştırma post-Althusserci düşünce, Marx'ın ekonomi politiği ve Lacancı psikanalizin kesişimine odaklanmaktadır. *Rethinking Marxism* dergisinin yazı işleri kurulu üyesidir. Çok yazarlı seçki kitaplarda ve *Rethinking Marxism, Psychoanalysis, Culture and Society, Subjectivity* ve *Toplum ve Bilim* gibi bir çok Türkçe ve İngilizce bilimsel dergide bireysel ya da ortaklaşarak kaleme aldığı makaleleri yayınlanmıştır. Hâlihazırda *Economic Necessity, Political Contingency and the Limits of Post-Marxism (Ekonomik Gereklik, Politik Olumsuzluk ve Post-Marksizm'in Sınırları)* adlı çalışması yayına hazırlanmaktadır (Routledge New Political Economy Kitap Serisinden yayınlanacaktır). Ayrıca Yahya Madra ile birlikte kaleme aldığı ve çalışma başlığı Sınıfı *Cinsiyetlendirmek: Ekonomi Politiğinin Psikanalitik Eleştirisi* olan bir kitap taslağı üzerinde çalışmaktadır.